

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Мостепанюк В.А., к.с-г.н., доцент

Державний агроекологічний університет (м. Житомир)

Розглядається метод формування інформаційного ресурсу сільськогосподарських формувань. Визначений склад зовнішньої та внутрішньої інформації для формування єдиного інформаційного ресурсу.

The method of information resource formation is considered. The content of external and internal information for the formation of united information resource has been determined.

Постановка проблеми. Сучасна система агропромислового виробництва не може ефективно функціонувати без розвитку інформаційного забезпечення виробничого процесу, яке інтегрує різні напрямки ефективного використання основних ресурсів.

Протягом останніх десятиліть проходить заміна матеріальних, людських та енергетичних ресурсів інформацією, знаннями та інтелектом. Всебічна інформатизація та автоматизація технологічних процесів дозволяє сконцентрувати трудові зусилля в галузі інтелектуального виробництва, створенні інформаційних продуктів та послуг, так як їх сукупність, призначена для забезпечення діяльності сільськогосподарських товаровиробників, ринкових структур, підприємств, установ і організацій АПК і складає інформаційні ресурси АПК.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Організація сільськогосподарського виробництва і управління сьогодні неможливі без застосування інформаційних технологій, основним ресурсом яких є інформація. Дослідження таких авторів як В.М. Гужва, Г.А. Тіторенко, С.В. Івахненкова, І.С. Вовчака, І.Т. Трубіліна, Й.С. Завадського, М.Ф. Кропивка, І.М. Криворучка без сумніву доказують головну роль інформації в процесі управлінської діяльності. За даними цих та інших авторів інформація стає більш важливим ресурсом ніж матеріальні, енергетичні, трудові та фінансові ресурси [6]. Відповідно великого значення набувають методи обробки і використання інформації, а також технічні засоби, завдяки яким і стало можливим перетворення інформації у важливий виробничий ресурс.

Більшість авторів [2,3,4,6] віддають перевагу вивченню суто економічної інформації як основної складової процесу організації виробництва та прийняття управлінських рішень. І в цьому є сенс, адже під економічною інформацією зазвичай розуміють таку інформацію яка характеризує виробничі відносини в суспільстві [2,4,6]. До економічної інформації відносяться дані, що циркулюють в економічній системі. Це відомості про процеси виробництва, матеріальні ресурси, процеси управління виробництвом, фінансові процеси тощо.

Економічна інформація є інструментом управління і водночас належить до його елементів, її потрібно розглядати як один із різновидів управлінської інформації, яка забезпечує розв'язування задач організаційно-економічного управління виробництвом [3].

Загальна мета дослідження. Метою проведення досліджень є вивчення процесу формування інформаційного ресурсу на сільськогосподарських підприємствах та розробка методів економічної оцінки його впливу на виробництво.

Викладення основного матеріалу. Обґрунтування отриманих результатів. Розглядаючи діяльність агропромислового формування будь-якого типу, ми можемо виділити матеріальні, нематеріальні, природні, трудові, фінансові, енергетичні ресурси (3,5). Ці поняття є економічними категоріями.

Зараз є розуміння того, що для нормального функціонування організації будь-якого масштабу недостатньо мати для виробництва тільки необхідні матеріальні, фінансові і людські ресурси, — необхідно знати, що з цим усім треба робити, мати інформацію про нові технології, обладнання, правові та соціальні зміни у зовнішньому середовищі. Тільки тоді інформація стане ресурсом виробництва і може розглядатися як окрема економічна категорія [7]. Тобто, інформаційні ресурси можна визначити як увесь обсяг інформації, що є в інформаційній системі.

Що є джерелами формування інформаційних ресурсів організацій?

Формування інформаційного ресурсу підприємства з точки зору кібернетичного підходу може бути таким чином.

Будь-яке сільськогосподарське виробниче формування являє собою економічну систему, в середині якої постійно існують інформаційні зв'язки між окремими елементами. Основою цих зв'язків є економічна інформація, яка виникає в процесі виробництва, методи фіксації і обробки її та технічне забезпечення.

Залежно від джерела виникнення розрізняють внутрішню і зовнішню інформацію. Інформація внутрішнього середовища, як правило, точна, повно відображає фінансово-господарський стан підприємства.

Зовнішнє середовище – це економічні й політичні суб'єкти, що діють за межами підприємства, і відносини з ними, тобто економічні, соціальні, технологічні, політичні та інші відносини підприємства з клієнтами, постачальниками, посередниками, конкурентами, державними органами тощо. Інформація із зовнішнього середовища, є часто приблизною, неточною, неповною, суперечливою, має імовірнісний характер.

Сукупність внутрішніх і зовнішніх інформаційних ресурсів, на нашу думку, і складає єдиний інформаційний ресурс сільськогосподарського підприємства будь-якого типу та форми власності (рис.1). Він використовується безупинно для зв'язку та координування (управління) кожної фази перетворення матеріальних, трудових, енергетичних та фінансових ресурсів на продукцію чи послуги.

Рис. 1. Модель формування інформаційного ресурсу аграрного підприємства.

Які будь-яким ресурсом, інформаційними ресурсами можна і необхідно управляти. Хоча ще не повністю розроблена методологія кількісної та якісної оцінки інформаційних ресурсів, а також прогнозування потреби в них, однак на рівні підприємства можна і треба вивчати інформаційні потреби, планувати й управляти інформаційними ресурсами.

Висновки. Проведені дослідження дозволяють зробити наступні висновки:

Економічна інформація є важливим чинником організації та управління сільськогосподарським виробництвом.

Внутрішній та зовнішній інформаційні ресурси, складаючи єдиний інформаційний ресурс підприємства прямо та опосередковано впливають на виробничі процеси аграрних формувань.

Інформаційними ресурсами сільськогосподарських підприємств можна і необхідно управляти, вивчивши перед цим потреби у них.

Література.

1. Автоматизированные информационные технологии в экономике: Учебник /М.И. Семенов, И.Т. Трубилин, В.И. Лойко, Т.П. Барановская; Под общ. Ред. И.Т. Трубилина. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 416с.
2. Автоматизированные информационные технологии в экономике: Учебник /Под ред. проф. Г.А. Типоренко. – М.: Компьютер, ЮНИТИ, 1998. – 400с.
3. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств: Підручник. – 2-ге вид., доп. і перероблене. /В.Г. Андрійчук. – К.: КНЕУ, 2002. – 624с.
4. Вовчак І.С. Інформаційні системи та комп'ютерні технології в менеджменті. Навчальний посібник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2001. – 354с.
5. Гужва В.М. Інформаційні системи технології на підприємствах: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2001. – 400с.
6. Завадський Й.С. Менеджмент: Management. Т.1. – К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. – 543с.
7. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту: Навч. посібн. – К.: Знання-Прес, 2003. – 349с.
8. Климов С.М. Интеллектуальные ресурсы общества. – СПб.: ИВЭСЭП, Знание, 2002. – С.56.
9. Комп'ютерний словник. – К.: Україна, 1997. –с.209.